

Den 1. maj 1999 blev det tilladt at gå på jagt med bue og pil i Danmark. I dag er der 700 mennesker, som har tilladelse til at jage med bue og pil – helt som vores forfædre gjorde. Næsten da. For der er endog meget skrappe regler for buejægerne, både hvad angår kunnen, og hvad de må dræbe.

For eksempel må buejægerne ikke skyde større dyr end råvildt, og altså ikke kronvildt, der ellers står for mange jægere som det mest eftertragtede trofæ.

Jagt med bue og pil

i Danmark

Lovligt siden 1999

Bekendtgørelsen om buejagt trådte i kraft den 1. maj 1999 og lovgjorde dermed jagt med bue og pil i Danmark efter anbefalinger fra en arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet.

I tiden efter, at buejagt blev lovlig, tog omkring et par tusinde danskere buejagttegn, men efterfølgende er antallet faldet til det nuværende niveau med cirka 700 buejægere.

I Skotland, England, Tyskland og Norge er jagtformen ikke tilladt, mens Sverige lige nu afprøver jagtformen i en prøveperiode. Op mod 40 svenske jægere har taget jagttegn til bue i Danmark og går på jagt med bue og pil her i landet. For at få et buejagttegn skal man bestå en buejagtprøve, som består af en teoretisk og en praktisk del, der blandt andet går ud på at teste træfsikkerheden. Den praktiske prøve er for mange jægere noget af et nåleøje.

Antallet af anskydninger er derfor heller ikke større end ved andre jagtformer. Tallet ligger på omkring 6-8 procent.

Buen, pilen og pagten med naturen

Selvom jagt med bue og pil udgør en forsvindende lille del af den danske jagtscene, er buejægerne ikke i tvivl: Den 'ur-agtige' jagt er langt mere intens og tilfredsstillende. Vildtkonsulent i Skov- og Naturstyrelsen Sandor Hestbæk Markus lærte at jage med bue og pil i USA og har siden med stor entusiasme dyrket den lydløse jagtform.

– Hov, det var da en mosegris, udbryder Sandor Hestbæk Markus i samme sekund, som hans venstre fod berører bremsen, og han med den ene hånd peger ud på den vindblæste og våde nord-sjællandske mark gennem bilruden. Det utrænede øje kan absolut intet se derude, men vildtkonsulenten og jægeren Sandor Hestbæk Markus har færdedes i naturen og har gået på jagt, siden han var dreng og er derfor vant til at spotte liv i ethvert landskab.

I det lille skovløberhus ved Hørsholm nord for København, hvor Sandor Hestbæk Markus bor, åbner han kort efter et stort, tungt jagtskab. Herinde er der patroner, rifler og andet jagtudstyr, og så er der også en jagtbue, pile og små kasser med grafit-pilespidser og skalpelskarpe trekanter, der monteres på pilen for at gøre den mere dræbende.

– Den her, siger Sandor Hestbæk Markus og tager en af pilene frem, den skød jeg en buk med i sommer oppe i Odsherred Statsskovdistrikt. Jeg havde listet mig ind på den og var kun syv meter fra den, da jeg skød. Det er altså en helt, helt særlig oplevelse at skyde en buk med bue og pil.

Man skal meget tæt på

Begejstringen for begrebet buejagt lyser ud af den 40-årige mand, der som ca. 700 andre danske jægere har et passioneret forhold til denne særlige form for 'ur-jagt', der i sin form kan synes mere ren end jagt med riffel eller haglbøsse. Om ikke andet, så er den i hvert fald mere lydløs. Men hvad er det, der er så fascinerende ved bue og pil?

– Jeg vil ikke prøve at gøre buejagten bedre eller riffeljagten dårligere. Hver især har sin tiltrækningskraft, og jeg går

også på riffeljagt og nyder det. Men får jeg chancen, så vælger jeg buen. Personligt giver det mig mere, for bueskydning kan noget, som jeg er sikker på, de fleste jægere i Danmark ville synes var fantastisk, siger Sandor Hestbæk Markus og fortsætter:

– Oplevelsen af at gå på buejagt kræver mere energi og er mere intens end med riffel, fordi man skal tættere på, før man kan skyde. Man kommer så tæt på dyret, at man kan se hårene og måske øjenvipperne på det. Det er fascinerende at være så tæt på et dyr, at du kan se dets ånde, uden at det aner, at du er der. Skudafstanden på råvildt ligger på 20-25 meter og nedefter. Pilen flyver med ca. 80 meter i sekundet, og buestrengen giver et lille smæk, når man slipper pilen. Dét kan dyret nå at registrere, og er dyret længere væk end 25 meter, kan det nå at flytte sig nok til, at man laver en anskydning. På grund af den korte afstand føler man sig lidt mere i pagt eller på lige fod med naturen. Der er helt klart noget 'ur-agtigt' over det, siger Sandor Hestbæk Markus, hvis foretrukne buejagtsform er at vente på dyret og flytte sig i position efter det.

– Det er en tilfredsstillelse på den måde at studere dyrenes adfærd, det er jo nærmest top-spionage. En anden måde er at liste sig rundt, men også her skal du vide nogenlunde, hvorhenne dyrene er i skoven og bevæge dig mod vinden. Og så skal man være forholdsvis hurtig til at læse situationen, hvis den opstår. Du har kun ét skud. Skyder man forbi et dyr – med bue eller riffel – løber det ofte en kort spurt på 50 meter, hvorefter det stopper og kigger, og nogle gange har man så som riffeljæger en ny chance. Men med buen er der kun det ene skud, siger Sandor

Hestbæk Markus, der også beskriver kunsten at trække buestrengen på det rigtige tidspunkt som særdeles vigtig.

Højest 20 sekunder til rådighed

– Man skal lave en bevægelse, som dyret ikke må se. Med den bue jeg har – som er en compound-bue – skal jeg trække 65 pund ud med en hånd, så der er ikke nogen tvivl om, at jeg bliver rød i hovedet. Når jeg trækker buen ud, er der godt nok et kabelsystem på buen, som betyder, at jeg 'kun' holder et par og tyve kilo. Men jeg kan stadig kun holde den ved fuld træk i højst 20 sekunder – så kommer syren, og armen begynder at ryste, så man ikke kan sigte ordentligt. Derfor gælder det om at finde det rigtige tidspunkt at trække på. Jeg har mistet mange chancer, hvor dyret har opdaget, at jeg trak buen. Jo flere du får af den slags oplevelser, jo mere tænder det, når det endelig lykkes. Det må jo have været fantastisk som stenaldermand at skulle igennem alt det hver evig eneste gang. Og selvom udstyret selvfølgelig er hi-tech i forhold til dengang, så er oplevelsen den samme, afstanden den samme og instinkterne de samme, siger Sandor Hestbæk Markus, der har haft jagten helt inde på livet lige siden sin opvækst i og omkring Struer i Vestjylland.

Faren, der kom til Danmark fra Ungarn i 1956 og fra hvem Sandor har sit ungarske fornavn, gik også på jagt, ligesom flere familiemedlemmer gjorde det. Og

> ligeså snart det var muligt for den unge Sandor at tage jagttegn, gjorde han det.

– Når jeg går på buejagt, kommer jeg mentalt helt tilbage til mine første jagter, der var mågejagter nede ved kysten. Det var den jagt, jeg havde råd til. Mågerne var en stor tilfredsstillelse for mig at skyde. Vi var et par fyre, som skød mange måger, og vi tog så brysterne fra dem, og engang serverede vi dem til en stor klassefest under påskud af, at det var kylling. Dengang havde jeg et drive, der gjorde, at jeg gerne ville på jagt hele tiden for at sige det rent ud, husker Sandor Hestbæk Markus, der derfor besluttede sig til at tage en uddannelse som herregårdsskytte.

Lærte buejagt i Pennsylvania

Da han var færdig, tog han i 1993-94 til Pennsylvania for dér at arbejde som skytte. Det var her, han lærte at jage med bue og pil.

– I det område, hvor jeg arbejdede, var der utroligt meget af det vildt, man på amerikansk kalder 'whitetails' – det er

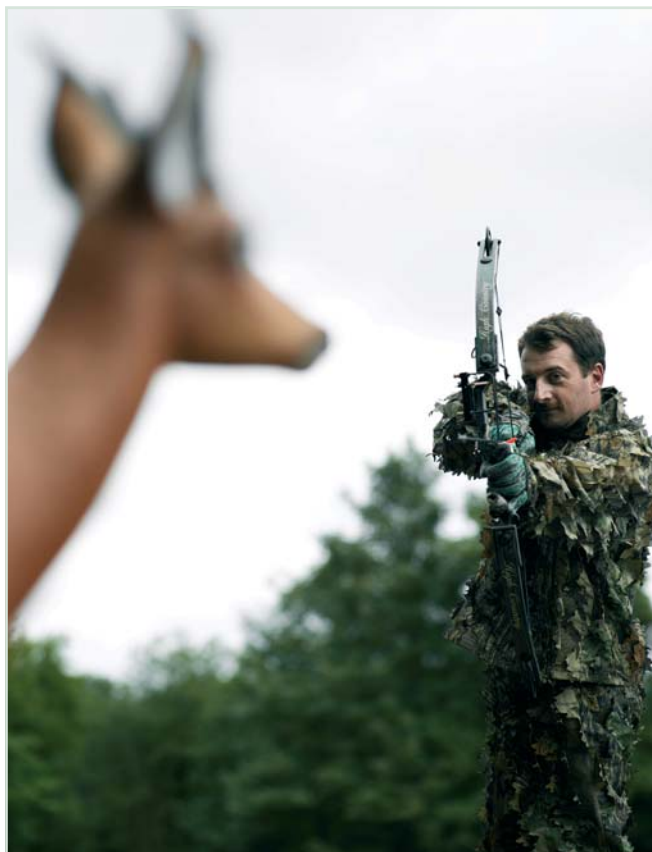
de hjorte, man kender fra Bambi-filmene. Vildtet, der minder om et stykke dansk råvildt, men er tre gange så stort, havde formået at tilpasse sig menneskenes adfærd og gik ind i haverne og på markerne, og de færdedes på vejene og skulle derfor reguleres. Men området var imidlertid så tæt beboet, at vi ikke måtte skyde med riffel. En riffelkugle flyver 4-5 kilometer, og det var ganske enkelt uforsvarligt. Derfor havde man indført buejagt, og det skulle jeg så lære. Jeg kom med min baggrund som herregårdsskytte og professionel jæger og troede, at det havde jeg styr på. Men jeg blev hurtigt sat på plads. Den første sæson havde jeg to anskydninger alene på grund af uvidenhed, fortæller Sandor Hestbæk Markus, der derefter kom i lære hos en rigtig gammel ræv inden for buejagt.

– Han lærte mig op, og jeg blev fuldstændig bidt af det. Og så lykkedes det. Jeg skød tre dyr uden problemer med min bue. Jeg var helt oppe at køre og gik fuldstændig op i det, siger han og viser op ad trappen i skovløberhuset, hvor ho-

ved og hals af en udstoppet, amerikansk 'whitetail' hænger.

Da Sandor Hestbæk Markus kom hjem til Danmark, tog han buejagttegn, hvilket dengang var muligt under dispensation. Først i 1999 kom den egentlige lovliggørelse gennem det, der kaldes buejagtsbekendtgørelsen. Efter en uddannelse som skovfoged fik Sandor Hestbæk Markus job i Skov- og Naturstyrelsen, og i 2004 lykkedes det ham så at få drømmestillingen som vildtkonsulent. I dag hører buejagtsbekendtgørelsen under hans administrative område, mens to andre vildtkonsulenter ude i landet står for de praktiske prøver.

– I takt med at der er så meget råvildt i Danmark, så vil flere og flere jægere nok synes, at det vil være sjovt at begynde at skyde med bue. Sådan håber jeg, mange vil tænke, for man giver virkelig sig selv en kanonoplevelse. Man kommer tilbage til dér, hvor stort set alle jægere er startet. Tilbage til den barnedrøm man havde, da man gik rundt med en flitsbue som knægt.

Tre former for buejagt

- Langbuen – den klassiske flitsbue, som alle kender fra Robin Hood.
- Recurve-bue – med de karakteristiske svaj, der kan minde om et cykelstyroverskæg. Buen er den olympiske konkurrencebue.
- Compound-buen er mere avanceret, men er den nemmeste og bedste at betjene til jagt.

Sandor Hestbæk Markus forklarer om forskellene:

– Recurve-buen og Langbuen har ikke rigtigt vundet indpas til jagtbrug, fordi de er så svære at skyde med. Mulighederne for at montere sigtemidler på dem er ikke så gode. Og når man trækker buen, så holder man alle de kilo, man trækker. Det gør man ikke på en compound-bue, og derfor har man bedre mulighed for at sigte. Når pilen er trukket tilbage på en recurve-bue eller en langbue, så skal man skyde med det samme, fordi man ikke kan holde den i længere tid. Det vil sige, at man er instinkt-skytte, hvilket er udmærket til at skyde efter mindre vildt i bevægelse fx en flyvende fasan. Kun meget få mennesker i Danmark har buejagttegn til langbue eller recurve-bue, da kravene til den praktiske bueprøve er meget høje. Det kræver, at man er uhyre godt trænet.